

УДК 658:69:517

Верхоглядова Н. І.

Примуш Ю. С.

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

АЛГОРИТМ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЖИТТЕВОГО ЦИКЛУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розроблено алгоритм стабілізації життєвого циклу підприємств будівельного комплексу, який дозволяє підприємству виявити і вибрати цілеспрямований напрямок його розвитку та нарощування. Головним складовим елементом алгоритму стабілізації життєвого циклу підприємств є цільова стадія – це стадія, на якій підприємство досягає кращих показників ефективності напрямів діяльності життєвого циклу будівельного підприємства в порівнянні з звітними показниками. Своєчасне виявлення цільової стадії життєвого циклу дозволяє підприємству досягати найбільших показників ефективності протягом усього життєвого циклу.

Ключові слова: життєвий цикл підприємства, стадія життєвого циклу, показники ефективності, напрямки діяльності, алгоритм, стабілізація, цільова стадія.

Постановка проблеми. Кожне підприємство в процесі свого життєвого циклу прагне досягти найбільшого сумарного показника ефективності життєвого циклу при проходженні всіх його стадій. Життєвий цикл кожного підприємства підпорядковується загальному закону розвитку. Одним з головних принципів закону розвитку життєвого циклу підприємства є принцип стабілізації – прагнення до стабілізації найбільш ефективних стадій життєвого циклу. На нашу думку, принцип стабілізації для життєвого циклу підприємства є найважливішим, адже завдяки своєчасній та правильній стабілізації найбільш ефективних стадій, кожне підприємство може продовжити свій життєвий цикл і досягти найбільших показників ефективності напрямів діяльності підприємства. Тому ми вважаємо, що необхідною є розробка алгоритму стабілізації життєвого циклу будівельного підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Широкий спектр питань, пов'язаних з концептуальною основою управління та оцінки життєвого циклу підприємства, розкривається в працях М. Портера, К. Саймонса, Дж. Мура, Дж. Крістенса, Х. Фокса, Дж. Вассина, Д. Ліппіта, В. Шмідта, І. Адізеса, Л. Грейнера, Д. Міллера та П. Фрізена, Д. Каца та Р. Канна, Б. Мільнера, С. Корягінаої, Г. Широкової, Г. Козаченко, О. Шацької та інших.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проблема розробки алгоритму стабілізації життєвого циклу підприємства не знайшла свого висвітлення в жодній з робіт науковців.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є розробка алгоритму стабілізації життєвого циклу будівельних підприємств.

Виклад основного матеріалу. Розробка алгоритму стабілізації життєвого циклу підприємства включає виконання послідовних етапів:

1. Ідентифікація стадій життєвого циклу будівельного підприємства. Проводиться на основі показників ефективності (рентабельності) напрямів діяльності життєвого циклу підприємства.

Показник рентабельності операційного напрямку діяльності життєвого циклу підприємства доцільно розраховувати, як відношення прибутку (збитку) від операційної діяльності до середньої вартості активів, при подальшому розкладанні він враховує зміну двох факторів: рентабельність продажів та оборотність активів [1, с. 121; 2, с. 54]:

$$P_{\text{опд}} = \Pi(3)_{\text{опд}} \div A = D_{\text{опд}} \div A \times \Pi(3)_{\text{опд}} \div D_{\text{опд}}, \quad (1)$$

де $\Pi(3)_{\text{опд}}$ – прибуток (збиток) від операційного напрямку діяльності; A – середня вартість активів; $D_{\text{опд}}$ – дохід від операційного напрямку діяльності.

Рентабельність інвестиційного напрямку діяльності життєвого циклу підприємства повинна визначатися як відношення прибутку від інвестиційного напрямку діяльності до середньої величини необоротних активів, а також при подальшому розкладанні він визначається як добуток рентабельності інвестицій та оборотності інвестицій. Показник рентабельності інвестиційного напрямку діяльності життєвого циклу підприємства показує скільки грошових одиниць прибутку припадає на одиницю, інвестовану у необоротні активи [1, с. 121; 2, с. 54]:

$$P_{\text{інд}} = \Pi(3)_{\text{інд}} \div \text{Необ.А} = \Pi(3)_{\text{інд}} \div D_{\text{інд}} \times D_{\text{інд}} \div \text{Необ.А}, \quad (2)$$

де $\Pi(3)_{\text{інд}}$ – прибуток (збиток) від інвестиційного напрямку діяльності; Необ.А – середня вартість необоротних активів; $D_{\text{інд}}$ – дохід від інвестиційного напрямку діяльності.

Показником рентабельності фінансового напрямку діяльності життєвого циклу підприємства є рентабельність власного капіталу за прибутком від фінансового напрямку діяльності, яка визначається як добуток рентабельності фінансових вкладень, оборотності залученого капіталу та коефіцієнта фінансового левереджу підприємства [1, с. 121; 2, с. 54]:

$$P_{\text{фнд}} = \Pi(3)_{\text{фнд}} \div \text{ВК} = \Pi(3)_{\text{фнд}} \div D_{\text{фнд}} \times D_{\text{фнс}} \quad (3)$$

де $\Pi(3)_{\text{фнд}}$ – прибуток (збиток) від фінансового напрямку діяльності; $D_{\text{фнд}}$ – дохід від фінансового напрямку діяльності; ВК – середня вартість залученого капіталу; $D_{\text{фнс}}$ – середня вартість власного капіталу.

Особливістю визначення саме цих показників рентабельності напрямів діяльності життєвого циклу підприємства є те, що в кожному конкретному випадку для розрахунку використовується певний вид прибутку отриманого підприємством на різних стадіях життєвого циклу.

Аналіз характерних особливостей кожної стадії життєвого циклу підприємства [3, с. 3; 4, с. 200; 5, с. 27] дозволив нам сформулювати матрицю визначення стадій життєвого циклу підприємства за індексами приросту показників рентабельності, що характеризують напрями його діяльності (табл. 1).

2. Визначення цільової стадії життєвого циклу підприємства включає у себе декілька підпунктів.

Цільова стадія життєвого циклу будівельного підприємства – це стадія, на якій підприємство досягає показників ефективності напрямів діяльності життєвого циклу будівельного підприємства кращих у порівнянні зі звітними показниками. Для кожної з шести, обраних нами, стадій життєвого циклу є своя цільова стадія, до якої потрібно прагнути кожному

підприємству для досягнення більш високих показників ефективності напрямів діяльності, стабільності і, в результаті, подовження та підтримання загального життєвого циклу будівельного підприємства:

1. Стадія швидкого росту \Rightarrow повільного росту.
2. Стадія повільного росту \Rightarrow стабільності.
3. Стадія стабільності \Rightarrow швидкого чи повільного росту.
4. Стадія повільного падіння \Rightarrow стабільності.
5. Стадія швидкого падіння \Rightarrow повільного падіння.
6. Стадія кризи \Rightarrow швидкого росту.

Таблиця 1

**Матриця визначення стадій життєвого циклу підприємства
за індексами приросту показників ефективності,
що характеризують напрями його діяльності**

Індекс приросту показника, що характеризує напрям діяльності	Стадія швидкого росту	Стадія повільного росту	Стадія стабільності	Стадія повільного падіння	Стадія швидкого падіння	Стадія кризи
Операційний напрям діяльності	↑	↑	↑	↓	↓	↓
Інвестиційний напрям діяльності	↓	↑	↑	↑	↓	↓
Фінансовий напрям діяльності	↓	↓	↑	↑	↑	↓

2.1. Визначення напрямку зміни ключового показника ефективності напрямку діяльності стадії життєвого циклу підприємства, що дозволить досягнути цільової стадії.

Ключовим показником ефективності напрямку діяльності певної стадії життєвого циклу підприємства буде саме той показник напрямку діяльності (операційний, фінансовий чи інвестиційний), завдяки збільшенню якого підприємство зможе перейти до стадії, на якій досягне більших показників ефективності (цільова стадія). Визначення ключового показника напрямку діяльності необхідно проводити згідно таблиці 1, де кожна стадія життєвого циклу підприємства характеризується поступовою зміною одного з показників ефективності напрямів діяльності.

2.2. Визначення найбільш значимого внутрішнього фактору впливу на ключовий показник ефективності напрямку діяльності стадії життєвого циклу підприємства:

2.2.1. Розрахунок кількісного впливу внутрішніх факторів на ключовий показник ефективності напрямку діяльності стадії життєвого циклу підприємства методом ланцюгових підстановок.

Метод ланцюгових підстановок використовується в дослідженні функціональних залежностей і призначений для визначення відокремленого впливу кожного з внутрішніх факторів на кінцевий показник за незмінного (фіксованого) значення інших, що аналізується. Суть методу заключається в послідовній, почерговій заміні у функціональній моделі базисних значень показників на звітні. При цьому, в першу чергу підлягають заміні кількісні параметри [6, с. 83].

Перш за все необхідно побудувати таблицю, в якій зверху перелічити усі необхідні внутрішні фактори. Кількість підстановок визначається кількістю внутрішніх факторів, що впливають на результативний показник ефективності напрямів діяльності плюс один. В перший рядок таблиці (нульова підстановка) записують базові значення внутрішніх факторів ключового показника ефективності певного напрямку діяльності. Другий рядок таблиці (перша підстановка) – базове значення першого внутрішнього фактора ключового показника ефективності замінюють на звітне значення. Третій рядок таблиці (друга підстановка) – базове значення другого внутрішнього фактора ключового показника ефективності замінюють також на значення звітного року, при умові, що перший теж залишився звітним. Відповідні підстановки робимо до повної заміни внутрішніх факторів впливу на звітні показники (остання підстановка).

Розраховуємо добутки внутрішніх факторів впливу відповідно по кожній підстановці. Розрахувавши добутки, визначимо вплив кожного з внутрішніх факторів на ключовий показник ефективності напрямку діяльності. Вплив першого внутрішнього фактора визначається як різниця між розрахунковим показником добутку внутрішніх факторів першої підстановки (Р1) і розрахунковим показником добутку внутрішніх факторів нульової підстановки (Рб). Вплив другого внутрішнього фактора визначається як різниця між розрахунковим показником добутку внутрішніх факторів другої підстановки (Р2) і розрахунковим показником добутку внутрішніх факторів першої підстановки (Р1). Вплив третього фактора визначається як різниця між розрахунковим показником добутку внутрішніх факторів третьої підстановки (Р3) і розрахунковим показником добутку внутрішніх факторів другої підстановки (Р2). Вплив четвертого фактора визначається як різниця між розрахунковими показниками (Рз) і (Р3). Запропонований процес розрахунку наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Розрахунок впливу факторів способом ланцюгових підстановок

Номер підстановки та назва фактора	Фактори, які впливають на показник				Добуток факторів	Величина впливу фактора
	1-й	2-й	3-й	4-й		
Нульова підстановка	Б	Б	Б	Б	Рб	-
Перша підстановка (1-й фактор)	З.	Б	Б	Б	Р1	Р1-Рп
Друга підстановка (2-й фактор)	З	З	Б	Б	Р2	Р2-Р1
Третя підстановка (3-й фактор)	З	З	З	Б	Р3	Р3-Р2
Четверта підстановка (4-й фактор)	З	З	З	З	Рз	Рзв-Р3

Умовні позначення: Б – базисні значення показників внутрішніх факторів; З – звітні значення показників внутрішніх факторів п; 1-й, 2-й, 3-й, 4-й – кількісні фактори.

2.2.2. Відбір найвагомшого внутрішнього фактора впливу на ключовий показник ефективності напрямку діяльності стадії життєвого циклу під-

приємства. На основі розрахунку кількісного впливу внутрішніх факторів на ключовий показник ефективності напрямку діяльності стадії життєвого циклу підприємства за методом ланцюгових підстановок визначається напрям та величина впливу кожного з внутрішніх факторів.

Оскільки метою стабілізації є досягнення стадії життєвого циклу (цільової стадії), на якій показники ефективності напрямів діяльності життєвого циклу будуть набувати більшої загальної ефективності ніж на попередній стадії життєвого циклу, тому, на нашу думку, найвагомим внутрішнім фактором впливу на ключовий показник ефективності на стадіях спаду буде той, який найбільш негативно впливає на ключовий показник ефективності певного напрямку діяльності, бо саме завдяки його дії підприємство значними темпами зменшує ефективність напрямів діяльності, а на стадіях росту найвагомим буде внутрішній фактор, завдяки дії якого ключовий показник напрямку діяльності стадії життєвого циклу підприємства значно збільшується у порівнянні з дією інших факторів.

2.2.3. Розрахунок значення найвагомшого внутрішнього фактору впливу, яке дозволить досягнути приросту величини ключового показника ефективності напрямку діяльності стадії життєвого циклу підприємства за допомогою пакету аналізу даних «Пошук рішення» і «Підбір параметру» [7, с. 125; 8, с. 218].

3. Розрахунок цільового інтегрального показника стадії життєвого циклу підприємства на основі ключової величини показника ефективності напрямку діяльності стадії життєвого циклу буде проводитися за формулами 4-9, як сума добутоків показників ефективності трьох напрямів діяльності на відповідні вагові показники кожної стадії життєвого циклу будівельного підприємства:

$$I_{j(u.p.)} = K_{1.1} \times P_{онд} + K_{1.2} \times P_{інд} + K_{1.3} \times P_{фінд} \quad , \quad (4)$$

$$I_{j(n.p.)} = K_{2.1} \times P_{онд} + K_{2.2} \times P_{інд} + K_{2.3} \times P_{фінд} \quad , \quad (5)$$

$$I_{j(ст.)} = K_{3.1} \times P_{онд} + K_{3.2} \times P_{інд} + K_{3.3} \times P_{фінд} \quad , \quad (6)$$

$$I_{j(n.n.)} = K_{4.1} \times P_{онд} + K_{4.2} \times P_{інд} + K_{4.3} \times P_{фінд} \quad , \quad (7)$$

$$I_{j(ш.п.)} = K_{5.1} \times P_{онд} + K_{5.2} \times P_{інд} + K_{5.3} \times P_{фінд} \quad , \quad (8)$$

$$I_{j(кр.)} = K_{6.1} \times P_{онд} + K_{6.2} \times P_{інд} + K_{6.3} \times P_{фінд} \quad , \quad (9)$$

де $K_{1.1-1.3}$, $K_{2.1-2.3}$, $K_{3.1-3.3}$, $K_{4.1-4.3}$, $K_{5.1-5.3}$, $K_{6.1-6.3}$ – коефіцієнти вагомості показників напрямів діяльності на кожній стадії життєвого циклу підприємства, $P_{онд,інд,фінд}$ – показник ефективності (рентабельності) операційного, інвестиційного і фінансового напрямів діяльності життєвого циклу підприємства.

Загальні коефіцієнти вагомості по кожному напрямку діяльності на кожній стадії життєвого циклу для п'яти підприємств розраховуються як середньоарифметичні:

$$K_{ij} = \sum K_{ij} \div n, \quad (10)$$

де K_{ij} – коефіцієнт вагомості кожного напрямку діяльності життєвого циклу підприємства на відповідній стадії; i – один з трьох напрямів діяльності життєвого циклу підприємства; j – відповідна стадія життєвого циклу підприємства; n – кількість років перебування на j стадії життєвого циклу.

Особливу увагу необхідно приділяти той стадії життєвого циклу будівельного підприємства, на якій воно знаходиться саме зараз, бо своєчасно виявивши найвагоміші фактори показників ефективності певної стадії, можна в подальшому запобігти настанню стадій падіння та перейти на стадії життєвого циклу підприємства де показники ефективності напрямів діяльності досягнуть найбільших значень.

Отже, реалізувавши даний алгоритм, ми визначили, що у 2011 році досліджуване будівельне підприємство «Сана ЛТД» знаходилося на стадії швидкого падіння.

Цільовою стадією, до якої потрібно прагнути підприємству – стадія повільного падіння. Оскільки знаходячись на стадії швидкого падіння у підприємства спостерігається зменшення показників ефективності від операційного і інвестиційного напрямів діяльності i , щоб не потрапити у наступну стадію (стадію кризи), підприємству необхідно завдяки внутрішнім факторам кожного з напрямів діяльності підтримати та збільшити свою ефективність, що відбудеться на стадії повільного падіння, на якій буде спостерігається ріст показників ефективності від інвестиційного напрямку діяльності.

Для досягнення цільової стадії підприємству необхідно стабілізувати та збільшити показники ефективності інвестиційного напрямку діяльності для переходу зі стадії швидкого падіння до цільової стадії повільного падіння.

Для визначення найбільш значимого внутрішнього фактору впливу на ключовий показник ефективності напрямку діяльності стадії життєвого циклу будівельного підприємства ми, перш за все, провели розрахунок кількісного впливу внутрішніх факторів на ключовий показник ефективності напрямку діяльності стадії життєвого циклу підприємства методом ланцюгових підстановок (табл. 3).

Зазначимо, що розкладання кожного показника ефективності напрямку діяльності проводилося згідно з формулами 1-3, де P_i – рентабельність інвестицій, $Ob(i)$ – оборотність інвестицій.

Підприємство на стадії швидкого падіння характеризується зменшенням показника інвестиційного напрямку діяльності на 6,31%, на що вплинула дія 2 факторів: зменшення рентабельності інвестицій на 73,31% призвело до зменшення показника ефективності на 11,51%, а збільшення оборотності інвестицій на 11,59% сприяло росту показника ефективності на 5,2%.

На основі проведених розрахунків кількісного впливу внутрішніх факторів для підприємства найвагомішим фактором впливу на показник ефективності інвестиційного напрямку діяльності на стадії швидкого падіння виявився показник оборотності інвестицій, який прямо пропорційно впливає на показник ефективності, при його збільшенні росте показник ефективності інвестиційного напрямку діяльності.

Таблиця 3

**Кількісний вплив внутрішніх факторів на показник ефективності
інвестиційного напрямку діяльності стадії швидкого падіння**

Номер підстановки та назва фактора	Фактори, які впливають на показник		Добуток факторів (%)	Величина впливу фактора (%)
	Рін(од.)	Об(і) (од.)		
Нульова підстановка	0,8813	0,2657	23,42	-
Перша підстановка (Рін)	0,4482	0,2657	11,91	-11,51
Друга підстановка (Об(і))	0,4482	0,3816	17,10	5,2

Таким чином, виявивши найвагоміші внутрішні фактори ключового показника підприємства для цільової стадії, необхідним постає розрахунок значення найвагомішого внутрішнього фактору впливу, який дозволить досягнути приросту величини ключового показника ефективності напрямку діяльності стадії життєвого циклу підприємства.

Для цього ми у комп'ютерному середовищі «Ехсел» за допомогою пакету аналізу даних «Пошук рішення» і «Підбір параметру» знайдемо значення найвагоміших внутрішніх факторів впливу на ключовий показник ефективності для досягнення цільової стадії.

Необхідною умовою для показників ефективності напрямів діяльності стадій життєвого циклу будівельних підприємств при переході на цільову стадію є збільшення величини ключового показника ефективності напрямку діяльності хоча б на 1% у порівнянні з попереднім роком.

Тому у своїх розрахунках, при знаходженні значення найвагоміших внутрішніх факторів впливу на ключовий показник ефективності для досягнення цільової стадії ми користувалися саме цією умовою (табл. 4).

Для досягнення цільової стадії (повільного падіння) Підприємству 5 для збільшення показника ефективності інвестиційного напрямку діяльності на 1% необхідно збільшити показник оборотності інвестицій на 2,22%.

Таблиця 4

Значення показника оборотності інвестицій для досягнення цільової стадії

Показники (од.)	Оборотність інвестицій (од.)	Рентабельність інвестицій (од.)	Рентабельність інвес- тиційного напрямку діяльності (од.)
Стадії			
«Сана ЛТД»			
Швидкого падіння	0,3816	0,4482	0,1710
Повільного падіння	0,4038	0,4482	0,1810

Таким чином, визначивши значення найвагоміших факторів показника ефективності інвестиційного напрямку діяльності життєвого циклу підприємства для досягнення цільової стадії, можна визначити інтегральний показник цільової стадій і порівняти її значення, для перевірки правильності розрахунків, зі значеннями інтегральних показників стадій 2011 року.

Таблиця 5

Значення інтегрального показника цільової стадії життєвого циклу будівельного підприємства

Підприємство	Стадія	Значення інтегрального показника стадії (од.)	Цільова стадія	Значення інтегрального показника цільової стадії (од.)
1	Швидкого падіння	0,3946	Повільного падіння	0,4095

З таблиці 5 видно, що досягнувши цільової стадії підприємство зможе значно збільшити інтегральний показник ефективності життєвого циклу підприємства.

Висновки і пропозиції. Спираючись на отримані данні інтегрального показника цільової стадії життєвого циклу будівельного підприємства, можна дійти висновку, що своєчасне виявлення ключового напрямку діяльності життєвого циклу, визначення найвагомішого внутрішнього фактору, який впливає на зміну ключового показника ефективності на певній стадії життєвого циклу, допоможуть підприємству досягти більш стійких і високих значень показників ефективності напрямів діяльності життєвого циклу підприємства і загального інтегрального показника стадій життєвого циклу підприємства.

Список літератури:

1. Любушин Н. П., Лещева В. Б., Дьякова В. Г. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия: учебн. пособие для вузов / Н. П. Любушин, В. Б. Лещева, В. Г. Дьякова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 471 с.
2. Івахненко В. М., Горбатов М. І. Курс економічного аналізу: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. М. Івахненко, М. І. Горбатов – К. : КНЕУ, 2005. – 302 с.
3. Иванов Ю. В. Организация и экономика предприятия на разных этапах жизненного цикла / Ю. В. Иванов // Проблемы региональной экономики. – : Международный университет «Дубна», 2008 – Т. 1. – С. 3-18.
4. Мильнер Б. З. Теория организации: учебник / Б. З. Мильнер. – 2-е изд., перераб. и дополн. – М. : ИНФРА – М, 2001. – 480 с.
5. Шацкая Е. Ю. Применение концепции жизненного цикла для мониторинга развития социально-экономических систем / Е. Ю. Шацкая // Вестник Северо-Кавказского государственного университета. – 2010. – № 1 (22). – С. 27-32.
6. Болюх М. А., Бурчевський В. З., Горбатов М. І. Економічний аналіз : Навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатов – К. : КНЕУ, 2001. – 540 с. – С. 83
7. Петров Э. Г., Новожилова М. В., Гребенник И. В., Соколова Н. А. Методы и средства принятия решений в социально-экономических и технических системах / Под общей редакцией Э. Г. Петрова. – Херсон : ОЛДИ-плюс, 2003. – 380 с.
8. Эддоус М., Стэнфилд Р. Методы принятия решений / Пер. с англ. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1997. – 590 с.

Верхоглядова Н. И.

Примуш Ю. С.

ГВУЗ «Приднепровская государственная академия строительства и архитектуры»

АЛГОРИТМ СТАБИЛИЗАЦИИ ЖИЗНЕННОГО ЦИКЛА СТРОИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Резюме

В статье разработан алгоритм стабилизации жизненного цикла предприятий строительного комплекса, который позволяет предприятию выявить и выбрать целенаправленное направление его развития и наращивания. Главными составляющими элементом алгоритма стабилизации жизненного цикла предприятий является целевая стадия – это стадия, на которой предприятие достигает показателей эффективности направлений деятельности жизненного цикла строительного предприятия, лучшего по сравнению с отчетными показателями. Своевременное выявление целевой стадии жизненного цикла позволяет предприятию достигать наибольших показателей эффективности на протяжении всего жизненного цикла.

Ключевые слова: жизненный цикл предприятия, стадия жизненного цикла, показатели эффективности, направления деятельности, алгоритм, стабилизация, целевая стадия.

Verkhoglyadova N. I.

Primush Y. S.

SHEE «Prydniprovs'ka State Academy of Civil Engineering and Architecture»

ALGORITHM OF STABILIZATION OF LIFE CYCLE OF THE CONSTRUCTION ENTERPRISES

Summary

In the article developed an algorithm for stabilization of the life cycle construction companies, which allows the company to identify and select the purposeful direction of its development and capacity. The main components of the stabilization algorithm element of the life cycle of enterprises is the target stage – this is the stage at which the company reaches the performance of activities of the life cycle of the construction company the best in comparison to the reporting indicators. Timely detection of the target in the life cycle allows the company to achieve the highest performance throughout the life cycle.

Key words: life cycle of the enterprise, the stage of the life cycle, performance, activities, algorithm, stabilization, target stage.